

Van pesten naar samenwerken: een gelukkige school

CBS De Arke Burgum

Informatie voor ouders

Een sociaal veilig schoolklimaat: Elk kind hoort erbij!

Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en –vaardigheden op, het is ook de plek waar zij leeftijds-genoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden.

In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

Op De Arke is een bewust beleid uitgezet om grensoverschrijdend gedrag zoals pesten tegen te gaan, en waar het zich toch voordoet leerlingen te onderwijzen in de verantwoordelijk om (opnieuw) bij te dragen aan een veilig schoolklimaat. Pesten zorgt ervoor dat kinderen niet toekomen aan datgene waarvoor ze naar school horen te gaan: leren en zichzelf ontwikkelen.

Er is vanuit de politiek veel aandacht voor het probleem pesten. Sander Dekker (staatssecretaris) heeft in samenspraak met de ombudsman Marc Dullaert een plan opgesteld. Het plan bevat drie lijnen. Hij wil leraren en ouders beter in staat stellen pesten aan te pakken. Scholen wordt gevraagd om beleid op te stellen om pesten aan te pakken. Scholen zijn vrij om zelf keuzes te maken in hoe ze dat op de meest effectieve wijze willen doen. Scholen kunnen daarbij vertrekken vanuit hun eigen visie en de aanpak afstemmen binnen hun totale onderwijsbeleid. De maatregelen zijn erop gericht om gezamenlijk een norm te stellen tegen pesten en alle betrokkenen in staat te stellen, om vanuit hun rol bij te dragen aan een sociaal veilige school voor alle leerlingen.

De Arke zet een aantal interventies in om pesten te voorkomen, tegen te gaan en op te lossen.

1. Alle leerkrachten maken samen met de kinderen werk van een veilig groepsklimaat. Zij doen dat door:
 - groepsvormende activiteiten in het kader van bouwen aan een veilig klimaat
 - preventie van grensoverschrijdend gedrag door versterken van gewenst gedrag en heldere regels
 - vroegtijdig signaleren waar het mis gaat
 - in actie komen waar nodig: **herstelrecht** toepassen en de **oplossingsgerichte steungroep**
2. Uitdragen dat pesten niet wordt geaccepteerd (signaleren van incidenten)
3. Kinderen de kans geven om herstelacties uit te voeren, zodat ze weer volwaardig deel kunnen uitmaken van een veilig schoolklimaat (herstelrecht en de verbindende communicatie)
4. Kinderen die zich buitengesloten voelen of gepest worden kunnen rekenen op steun van de leerkrachten, de groep en hun ouders (de oplossingsgerichte steungroep)

Om een sociaal veilig schoolklimaat gestalte te geven, zijn in de visie van de Arke de volgende aandachts-punten belangrijk.

Een schoolbrede aanpak: Herstelrecht

Om een sociaal veilig klimaat te creëren, zet de school samenhangende interventies in op individueel niveau, op klassikaal niveau en op schoolniveau. Ook betreft de school de ouders en de omgeving bij de aanpak.

Herstelrecht – een specifieke aanpak om conflicten te voorkomen en op te lossen – is een goed alternatief voor disciplinaire straffen. Herstelrecht is een systemische aanpak waarbij met name de ouders een belangrijke rol spelen.

Straffen, zo weten we uit onderzoek, vertrekt vanuit schuld en schaamte. Deze processen kunnen ervoor zorgen dat pesten op een andere manier toch doorgaat. Bij straffen is de aandacht vooral gericht op wat er mis is, terwijl we juist de aandacht willen richten op wat kinderen in plaats van pesten kunnen doen om werkelijk bij te dragen aan een veilig groepsklimaat. Kinderen kunnen leren wat ze kunnen doen om een fijne klas te hebben. Kinderen kunnen verantwoordelijkheid dragen om zelf actief te zijn om een fijne sfeer in de groep te maken.

Herstelrecht draagt bij aan een duurzaam schoolklimaat. Herstelrecht werkt niet alleen bij incidenten, maar het hele jaar door werken we aan een veilig klasklimaat.

Herstelrecht is een internationaal gehanteerd pedagogisch model in scholen en jeugdinstituten. Leerlingen ontwikkelen een houding en vaardigheden waar zij hun leven lang baat bij hebben. Zo ontstaat een stevige structuur waarmee zij de uitdagingen waar zij voor staan krachtig en vol vertrouwen aankunnen.

Scholen die werken met het principe van Herstelrecht mogen het volgende verwachten:

1. een verbetering van het pedagogisch klimaat in het algemeen;
2. een afname van het aantal conflicten of een aanpak daarvan die de onderlinge relaties versterkt;
3. betere leer- en werkresultaten;
4. een door leerlingen en team gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor het eigen welbevinden, dat van anderen en voor de schoolomgeving;
5. verbeterde relaties omdat conflicten worden gezien als iets om van te leren en herstel van de verstoorde verhoudingen het uitgangspunt is.
6. conflicten voorkomen en/of aanpakken

Bij overtreding van de gedragsregels worden alle kinderen die hier schade van ondervinden betrokken bij het gezamenlijk vaststellen en benoemen van de effecten, plus wat er nodig is om de sfeer te herstellen, met als doel genoegdoening en herstel van de relatie.

We maken hierbij een onderscheid tussen groen gedrag en rood gedrag. Van groen gedrag wordt iedereen beter; bij rood gedrag is er altijd iemand die schade ondervindt. Pesten is rood gedrag, maar ook ander grensoverschrijdend gedrag. Het uitsluiten van leerlingen, ook als strafmaatregel door een school, is rood.

Een school staat steeds voor de uitdaging groen te reageren op rood gedrag. Groen gedrag zorgt ervoor dat de relaties behouden blijven. Binnen groen gedrag kun je kinderen wijzen op waar het mis gaat, aanleren van ander gedrag, herstellende acties bedenken om de schade te herstellen en zo weer volwaardig lid te zijn van een groep waar omgangsregels serieus genomen worden.

Kenmerken van herstelgericht werken

1. Alle kinderen in de klas zijn mede verantwoordelijk voor een veilig groepsklimaat.
2. Je kijkt naar wat je wél wilt, veel meer dan naar wat je wilt voorkomen. We willen een klimaat in de klas waarbij iedereen erbij kan horen, iedereen zijn talenten mag laten zien, iedereen het recht heeft om iets goed te maken als het een keer toch fout gaat
3. Iedereen wordt uitgenodigd een bijdrage te leveren aan de groep, de school en de wereld waarvan hij deel uitmaakt.
4. Leerlingen die beschadigd zijn door anderen, kunnen hen vragen die schade te herstellen en worden daarin gesteund door de school.
5. Leerlingen die er onder gebukt gaan dat zij met hun gedrag anderen beschadigd hebben, worden aangemoedigd die schade te herstellen. De school ondersteunt hen hierbij

Met dit alles werkt herstelrecht aan inclusie: het bij de groep betrekken en houden van iedereen.

Elke leerkracht maakt actief werk van herstelrecht: bouwen aan een positief groepsklimaat door middel van grensvormende activiteiten, observeren van gewenst gedrag en dit versterken, bijtijds signaleren van problemen, kinderen ondersteunen bij het oplossen van deze problemen en de ouders hierbij betrekken.

De steungroepaanpak tegen pesten

Wanneer er ondanks de bovenstaande interventies sprake is van pesten wordt de oplossingsgerichte steun- groep ingezet.

De steungroep is een snelle, praktische manier om het pesten te stoppen. Het is een oplossingsgerichte aanpak, die aansluit bij de mogelijkheden van de kinderen en die het positieve gedrag stimuleert.

Het probleem wordt niet bij de individuele leerling neergelegd. Pesten is een probleem dat de hele groep aangaat. Ook andere kinderen lijden eronder, want de sfeer in de groep wordt onveilig. De kinderen doen mee met de pester, of houden zich afzijdig om niet óók het slachtoffer te worden. De sfeer in de groep wordt dan steeds meer gekenmerkt door competitie, negatieve feedback en angst.

De steungroep is een groep leerlingen die gevormd wordt. Deze groep wordt gevraagd het gepeste of buitengesloten kind te steunen zodat het weer goed gaat op school. De groep bedenkt concrete acties om het kind weer mee te laten doen, opdat het kind zich weer prettig en veilig voelt op school.

Het concrete stappenplan op De Arke bij pesten

Op de Arke hebben we de visie dat pesten niet kan en dat we direct in actie komen zodra zich incidenten voordoen. Er is een speciale vertrouwenspersoon aangesteld om dit proces te stroomlijnen, vanuit de bovenstaande visie. De stappen die genomen kunnen worden zijn:

1. Ouders en kind kunnen het pesten of incidenten die tot pesten kunnen leiden, melden bij juf Antine Sipma of juf Finja Feenstra (beide IB-er en vertrouwenspersoon). Melden kan ook via hun emailadres asipma@dearke.nl of ffeenstra@dearke.nl. De mail komt binnen bij deze vertrouwenspersoon.
2. De vertrouwenspersoon kan verhelderingsvragen stellen bij de melder en bespreekt het incident met de betrokken leerkracht. De leerkracht kan extra groepsvormende activiteiten inzetten om de sfeer in de groep te verbeteren.
3. Als dit onvoldoende is kan in overleg met ouders en kind gekozen worden voor een andere actie, zoals groepsgericht Herstelgesprek of een (kleine) steungroep rond een kind.
4. Ouders en kind worden gevraagd de verbetering bij te houden.
5. Mocht dit niet voldoende zijn, dan wordt het kind dat schade toebrengt gevraagd om gebruik te maken van zijn herstelrecht. Het kind wordt gevraagd te stoppen met het toebrengen van schade en herstellende acties te bedenken en uit te voeren.
6. Wanneer een kind geen gebruik maakt (wil maken) van zijn recht om te herstellen en doorgaat, worden er sancties opgelegd in samenspraak met ouders. Sancties kunnen zijn een officiële waarschuwingsbrief of schorsing, of..... U begrijpt, dat we dan in een extreme situatie zijn aangekomen, waar we liever niet in willen komen.

Ouders worden altijd op de hoogte gesteld en betrokken bij de te nemen stappen.